

ALAVIESKAN KUNNAN LAUSUNTO KOSKIEN TEM:N 27.11.2023 KUULEMISKIRJETTÄ (TYÖLLISYYSALUEEN MUODOSTAMINEN)

Alavieskan kunnanvaltuusto on 17.10.2023 § 35 päätöksellään yksimielisesti hyväksynyt Raahen, Kalajokien, Ylivieskan ja Nivalan -työllisyysalueen perustamista koskevat asiakirjat. Asiakirjat hyväksyivät yksimielisesti myös 13 kuntaa 17:sta. Työllisyysalue ei tullut muodostettua kuntien yhtäpitävillä päätöksillä, minkä takia Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee päätöstä työllisyysalueen muodostamiseksi.

PÄÄTÖKSENTEKO

Poiketen kuntien käsittelyssä olleesta sopimuksesta, TEM esittää, että Raahen kaupungin organisaatioon muodostettava työllisyyslautakunta muodostuu siten, että siinä on kaikkien sopijakuntien edustus siten, että kunnalla on yksi jäsen jokaista alkavaa 5000 työvoimaan laskettavaa henkilöä kohden, kuitenkin siten, ettei yhdelläkään kunnalla voi olla lautakunnan päätöksenteossa määräysvaltaa. Alavieskan kunta toteaa tähän, että on sinänsä demokraattista ja oikeudenmukaista, että kaikilla sopijakunnilla on edustus yhteisessä toimielimessä, mutta nyt esitetty malli ei huomioi tarpeeksi sitä, että osa kunnista saa paljon suuremman siivun päätösvallasta kuin mikä on heidän kustannusvastuunsa toiminnasta.

PALVELUALUEET

Poiketen kuntien käsittelyssä olleesta sopimuksesta, TEM esittää, että kaikki henkilöstö siirtyy Raahen kaupungin palvelukseen. Kirjeessä todetaan, että Valtioneuvoston päätöksellä ei voida määrätä sopimuksen tekemisestä tai yksittäisen viranhaltijan toimivaltaan kuuluvista tehtävistä, näistä pitää sopia vastuukunnan ja muun kunnan välillä Kuntalain 54 §:n mukaisesti. Alavieskan kunnan, kuten myös Ylivieskan, Raahen ja Kalajoen kaupunkien ja Merijärven ja Sievin kuntien yhteinen tahtotila on ollut valmistelun alusta alkaen se, että viranomaistoimivaltaa tullaan siirtämään vastuukunnalta joillekin muille kunnille. Raahen, Ylivieskan ja Kalajoen kaupungit ovat solmineet tähän liittyvän aiesopimuksen.

Alavieskan kunnanhallitus on merkinnyt 21.8.2023 § 131 tiedoksi Raahen, Ylivieskan ja Kalajoen kaupunkien kesken solmitun aiesopimuksen työllisyysalueen perustamiseksi ja toteaa, että Alavieskan kunta osallistuu yhteisen työllisyysalueen keskusteluun ja valmisteluun.

Taustalla on ajatus työvoima- ja elinkeinopalvelujen tiiviistä yhteistyöstä saman työnjohdon alaisuudessa, jolla voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia, kun joudutaan joka tapauksessa toimimaan niukoilla resursseilla. Tästä useamman työnantajan toimintamallista on hyviä kokemuksia ja merkittäviä tuloksia Jokilaaksojen (Ylivieskan) työllisyyden kuntakoikeilusta. Tällä toimintamallilla myös varmistetaan palvelujen saatavuus maantieteellisesti isolla alueella, missä joukkoliikenneyhteydet eivät kaikkiiin suuntiin toimi. Kun työllisyysalueen muodostuminen ajautui ns. perälautamalliin, eri kuntien

kesken on käyty keskusteluja. **Keskustelujen perusteella on käynyt selväksi, että yksimielisyyttä viranomaisvastuun jakamisesta sopimalla ei ole, vaikka sinänsä TEM:n ehdottama muutos perustamissopimukseen ei tekisi sitä mahdottomaksi.** Myös Raahen kaupunki on ilmaissut kantansa, aiesopimuksesta poiketen, että kaikki henkilöstö siirtyy Raahen kaupungin palvelukseen.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Alavieskan kunta yhdessä Kalajoen ja Nivalan kaupunkien sekä Merijärven ja Sievin kuntien kanssa on sitä mieltä, että aikaisemman valmistelun lähtökohdat ovat hyvä pohja työllisyysalueen muodostumiselle. Alueelle ominaisen elinkeinorakenteen ja lähipalvelujen näkökulmasta useamman työnantajan mallilla saavutetaan vaikuttavampia tuloksia työllisyyspalveluissa ja varmistetaan palvelujen saatavuus koko alueella. Tästä syystä nämä kunnat ovat aloittaneet valmistelun aiemmin sovitun pohjalta työllisyysalueen muodostamiseksi. Kunnat tulevat tekemään asiasta valtuustotasoiset päätökset jo tammikuun aikana ja ilmoitukset tullaan toimittamaan Työ- ja elinkeinoministeriöön ennen kuulemisajan päättymistä. Nämä kunnat yhdessä muodostavat yli 20 000 työvoimapohjan, yhtenäisen maantieteellisen alueen ja 46 000 asukkaan työssäkäyntialueen. Kunnille yhteistä on korkeahko työpaikkaomavaraisuus, alhainen työttömyysaste maakunnan keskiarvoon verrattuna ja toisiaan täydentävä elinkeinorakenne. Vuoden 2023 osalta ko. alueen väestö on kasvanut 123 henkilöä (tieto käytettävissä marraskuun loppuun) ja vuosien 2018–2022 osalta työpaikkamäärä on kasvanut Ylivieskassa, Kalajoella, Nivalassa ja Merijärvellä. Tällä työllisyysalueen muodostamisella ei vaaranneta ns. perälautamenettelyssä olevien, jäljelle jäävien 11 kunnan kesken työllisyysalueen muodostumista. Saamiemme tietojen mukaan nuo 11 kuntaa ovat käynnistäneet neuvottelut järjestämissopimuksesta. **Alavieskan kunnan näkemys on, että asiassa tulisi kunnioittaa niitä päätöksiä, joita kunnat tulevat oman itsehallinnon nojalla tekemään.**